

УДК 177.8:316.4+004

ПРОБЛЕМА САМОТНОСТІ ЛЮДИНИ В СВІТІ НАДСУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Студ. О.О. Чоловська, гр. БШ-16

Науковий керівник доц. О.І. Хромова

Київський національний університет технологій та дизайну

Проблема самотності є актуальною для будь-якої епохи. Але в сучасному швидкоплинному світі, при динамічних і масштабних часових та суспільних змінах, особистість як духовний персонаж зі своїми потребами і проблемами все частіше не знаходить свого призначення. Вона губиться серед досягнень науки і техніки, які несуть за собою не тільки комфортніші умови, але й духовний нігілізм та занепад. Не зважаючи на розвиток можливостей віртуального комуніцірування люди відчувають себе покинутими, непотрібними, загубленими, переживають невимовні страждання, що часто призводить до руйнації їх ролей у соціумі. Отже, дослідження феномену самотності в сучасному інформаційному суспільстві не втрачає актуальності.

Мета даної роботи: соціально-філософський аналіз сутності самотності в світі надсучасних технологій та соціальних мереж.

Завдання:

– визначити особливості самотності та усамітнення в умовах технологічного прогресу та віртуалізації сучасного суспільства;

– простежити взаємозв'язок проблем самотності та самогубства.

Об'єкт дослідження: самотність як соціокультурний феномен. **Предмет дослідження:** особливості прояву і подолання самотності в умовах розвитку надсучасних технологій та соціальних мереж.

Аналіз феномену самотності як і будь-який соціально-філософський аналіз проблеми повинен відбуватися крізь призму трьох часових вимірів: минулого, теперішнього та майбутнього, аби відслідкувати певну логічну тенденцію та спрогнозувати розвиток ситуації. Самореалізуватись та досягнути певного рівня розвитку власних здібностей людина може лише в процесі комунікації та співпраці з оточенням, а головне – завдяки почуттю єдності із суспільством і природою. Ще Арістотель зрозумів, що самотня людина не може стати самодостатньою, а також пов'язував проблему самотності з екзистенціалом *щастя*. Так, одним із його компонентів є органічний соціально-психологічний взаємозв'язок людини з іншою людиною. І, навпаки, самотня людина ніколи не може стати щасливою.

З іншого боку, як зазначав представник екзистенціалізму С. К'еркегор, «дуже часто її (людину) охоплює потреба в самотності, так само ж необхідна для неї, як іноді потреба дихати чи спати...»[1, с.296]. Самотність у філософа є природною потребою в ті хвилини, коли людина переживає кризові моменти свого життя. Духовно слабка людина сприймає стан самотності з жахом. Самотність для неї – духовна смерть, тому вона тягнеться до іншої, до спілкування, адже не здатна перемагати власні труднощі самотійно. Людину, яка потребує стану самотності для вирішення власних екзистенційних проблем, можна назвати морально-витривалою, духовно-розвиненою та самотійною. Отож, учений робить висновок, що «потреба в самотності завжди слугує для нас свідченням духовності...»[1, с.296].

Здавалося б, що з появою Інтернету і соціальних мереж проблема самотності може бути успішно вирішена. Адже тепер, навіть відчуваючи труднощі у спілкуванні з близькими, будь-яка людина (найчастіше підліток) може легко змінити обстановку і переключитися на спілкування з тими, хто має схожі інтереси і переваги у житті. Однією з причин занурення людини у віртуальну реальність є відчуття самотності в реальному соціальному середовищі. Позбавленість реального спілкування та відсутність змоги бути почутим і зрозумілим для іншого зумовлює пошук виходу з кризового стану. Таким ілюзорним виходом постає втеча у віртуальну реальність, де

індивід шукає відчуття єдності з навколишнім світом та іншими суб'єктами, нехай і віртуальними.

Натомість, стан самотності може бути не лише причиною занурення у віртуальну реальність, а й наслідком. Людина спочатку, не відчуваючи самотності, через деякі причини (прагнення розваг, залежність від мережі Інтернет, професійні потреби тощо) може надто заглиблюватись у віртуальну реальність, одночасно пориваючи реальні соціальні контакти. І результатом стає все те саме відчуття самотності і порожнечі. Адже тільки спочатку здається, що спілкування в соцмережах додає сили, робить тебе потрібним людям (френдам по фейсбуку або контакту і т. д.). Але насправді кожен знає, що варто йому лише зникнути на деякий час з мережі, і ніхто (або майже ніхто) цього не помітить. У цьому сенсі подібне інтернет-спілкування більше схоже на наркотик, без якого важко жити, який просто забирає і сили, і час, нічого не даючи взамін.

Очевидно, що віртуальна реальність і мережа Інтернет іноді можуть бути інструментом подолання стану самотності. Хоча ті самі соціальні мережі допомагають подолати дистанцію в процесі спілкування з іншими суб'єктами суспільних взаємовідносин, проте залежність від віртуальної реальності більше пов'язана з емоційною самотністю, аніж із соціальною. Ситуація виглядає так, що сучасна людина активно включена в події суспільного життя, має широке коло спілкування з різними індивідами із різних соціальних сфер. Однак ця людина відчуває нестачу взаєморозуміння, підтримки, любові та емоційної єдності з іншим. Як наслідок, людина відчуває емоційну самотність і "ховається" у світ віртуальної реальності, зокрема, де шукає іншого віртуального суб'єкта спілкування, з яким вона може відчути цю емоційну єдність.

Самотність людини та втрата нею смислу життя, що тісно пов'язані між собою. Спочатку людина втрачає взаємозв'язок з соціумом, відчуває самотність, а згодом поринає в екзистенційний вакуум, втрачає мету та смисл життя. Життя сповнене смислом лише в тому випадку, коли людина відчуває єдність з іншими: їй є для кого жити й водночас вона комусь потрібна. Самотність провокує самогубство, до якого людина вдається тоді, коли вже немає інших засобів подолати самотність. І в сучасному світі надсучасних технологій, на жаль, ця проблема є не менш болючою, адже, соціальні мережі та віртуальне спілкування часто призводять до ще більшої самотності людини, як було сказано вище.

Висновки: Отже, ще з античності Арістотелем доведено, що людина - істота соціальна, вона розвивається гармонійно та почувається щасливою лише у зв'язку з іншими людьми. У сучасному світі, де соціальні мережі дають враження вдоволеної значимості а розвиток технологій настільки швидкий, що досягнути все нове майже неможливо, людина дуже часто деградує духовно. Страх загубитися у цьому великому і шумному світі такий великий, що «Я» боїться зосередитись на розв'язанні своїх внутрішніх проблем і обирає деструктивну манеру відпочинку або втечу від реальності в віртуальний світ.

Людині важливо знайти свій шлях у житті, пізнати себе, розкрити таємниці свого єства, а для цього вона потребує усамітнення, якого уникає. Соціальні мережі і високі технології дають просто величезний простір для самопізнання та розвитку, але суспільство споживачів все частіше хвилюється тільки про задоволення своїх матеріальних потреб, викликаних здебільшого жадністю та заздрістю. Адже часто в історії ставалося так, що при розквіті інфраструктури людство деградувало. Люди не розуміють, що засоби комунікацій створені для того, щоб підтримати реальне спілкування між ними, а не для заміни його на суто віртуальну реальність.

Ключові слова: самотність, соціальні мережі, щастя, ідентичність, усамітнення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кьеркегор С. Страх и трепет. – М.: Республика, 1993. – 383с.